

dels til Udbytte for den eller dem, der køber hans Arbejde. Altsaa, hvad han producerer udover det, der skal til for at ækvivalere hans Arbejds løn, er, om man vil kalde det saaledes, af det onde, thi det er ikke til Fordel for ham, men for andre. Man kan ikke, rent menneskeligt set, sige, at Kapitalen dog skal have sit Provenu; hvem i al Verden siger det? Nej, det er, som jeg siger: Værdierne skabes af Arbejderne selv, er et Overskud af deres Arbejde, der igen forpligter dem til at arbejde mere. Arbejderen ejer ikke Arbejdsredskaberne, derfor er det en Frase, en ganske uhjælpelig drukkende Frase, at den voksne Arbejder skal have Lov til at arbejde, saa længe og saa meget han vil. Det lyder saa frihedselskende at sige: Gudbevares, jeg vil virkelig ikke være med til at paalægge voksne Mennesker nogen Tvang i saa Henseende; en fri Mand skal have Frihed til at arbejde, saa længe han vil. Jeg siger, det er en Frase, der skulde vendes om til at hedde: han skal have Pligt til at arbejde, saa længe Ejeren af Produktionsmidlerne vil, for det er Sandheden, saaledes er Forholdet. Det andet er kun et Skalkeskjul for Ønsket om at opretholde den størst mulige Udbytning af Arbejderne.

Jeg har ved Eksempler godtgjort, hvor vanskeligt det er for Organisationerne at gennemføre forkortet Arbejdstid, og jeg vil minde om, at Arbejdernes Centralorganisation, de samvirkende Fagforbund, for ikke mange Aar siden henvendte sig til Organisationerne ved en Resolution, gaaende ud paa, at man foreløbig indskrænkede sig til at kræve Arbejdstiden forkortet uden samtidig at kræve Lønforhøjelser. Det var imidlertid ikke muligt at gennemføre dette, fordi Arbejds lønen i Regelen er for lille; det er dér, det kniber haardest, og derfor søger man først at faa Lønnen forhøjet. Forkortelse af Arbejdstiden er rigtig i og for sig, og den har kulturel Betydning for os, det ser vi saa udmærket godt, og om ikke for os, saa for vore Børn, men vi staar her i den Situation, at vi maa have større Indtægter. Saaledes siger Arbejderne, og derfor var det ikke muligt at gennemføre, at de indskrænkede sig til at kræve Forkortelse af Arbejdstiden. Der er nævnt Eksempler paa, at Arbejdere, hvis Arbejdstid er blevet forkortet, har protesteret derimod, idet de har sagt til vedkommende Arbejdsgiver: Vi har selvfølgelig ikke noget imod, at du nedsætter vor Arbejdstid, men vi kan ikke finde os i, at du samtidig formindsker vor daglige Indtægt. Jeg anfører dette som

et Eksempel paa, hvor vanskeligt det er for en Organisation vedvarende og i alle Tilfælde at søge den Forkortelse af Arbejdstiden gennemført, som er nødvendig.

Nu er det jo heller ikke rigtigt — selv om man siger det 100 Gange, er der Kendsgerninger nok, der rokker derved —, at Lovgivningsmagten ikke kan røre ved den voksne Arbejders Arbejdstid. Jeg henviser atter til Lukkeloven, som jo for Handelens Vedkommende ret artigt griber ind i voksne Arbejders Arbejdstid. Jeg henviser til vore Fabriklove af 1873 og 1901, der dog i væsentlig Grad har rørt ved disse Forhold, og jeg henviser navnlig til den sidste Fabriklovs § 24, hvor det hedder, at Ministeriet kan begrænse Arbejdstiden i visse Virksomheder, hvor det skønner, at den er for lang; det paalægges dog Ministeren at indhente Erklæring fra Centralorganisationerne for Arbejdsgiverne og Arbejderne, forinden han skridder til et saadant Paabud. Det er heller ikke rigtigt, at denne Manchesterteori har været gennemført — ikke en Gang i Manchester, Teoriens Hjemsted. Allerede i 1802 begyndte man i England at røre ved Arbejdstiden — det var nemlig saa bestialsk en Maade, hvorpaa Kapitalismen ved sit Gennembrud dér udnyttede Arbejds kraften — ganske vist kun for mindreaarige og Kvinder, men alligevel med den Følge, at Arbejdstiden i de væsentligste Industrier blev den samme for de voksne Arbejdere. Naar der f. Eks. i 1847 i Tekstilindustrien blandt 545,000 Arbejdere var 364,000 Kvinder eller mindreaarige, maatte Resten, de voksne mandlige Arbejdere, faa den samme Arbejdstid, som man gav de unge og de kvindelige Arbejdere. Det var Kapitalismen i Renkultur, at medens man ikke kunde nænne at berøve de voksne Arbejdere Friheden til at arbejde, saa længe de vilde, nænnede man rigtig godt at lade et fire Aars Barn arbejde saa intensivt og vedvarende, at det ikke en Gang havde Tid til at spise. Faderen, der af den Grund var arbejdsløs, maatte sidde og putte Møden i Barnet, som man fylder Kul i en Maskine. Det blev den Gang forklaret overfor Fabrikinspektoratet i England og var væsentlig medvirkende til, at dér i England blev givet Love om Arbejdstid.

En Indvending, som man har hørt tidligere, og som man navnlig altid hørte i 70'erne, da Kampen for Arbejdstidens Forkortelse og Lønnens Forbedring begyndte, var den: Vorherre bevare os for at faa Arbejdstiden forkortet, for saa sidder Arbejderne altid paa Værtshusene.